

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Auctoritas et infallibilitas summorum pontificium - Cod. Ettenheim-Münster 97

Cartier, Gallus

[S.l.], 1732

Caput Quintum

[urn:nbn:de:bsz:31-110772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110772)

Caput Quintum

Expenduntur testimonia
ipsorum Romanorum Pontifi-
cum, pro eorundem Suprema
in Ecclesiam auctoritate
ac in definiendis fidei et
morum questionibus in
fidelitate.

j. Quavis huiusmodi testes adducere videamus,
qui in propria causa loquantur; non tam-
men propterea illorum testimonia minus
firma censeri possunt, aut debent; ut potè
data à viris virtute eximia ac prestanti
doctrina celebribus, et quorum pietas suspi-
cari non sinit, illos in ea jura et privilegia
involare, quæ sibi ubi pacto competere nec
ipsi, nec traditio agnovissent.

Hæc insuper testimonia ipsi Romani
Pontifices protulerunt in conspectu totius
Ecclesie; atque continentur in Epistolis ad
varias Ecclesias, imò Oecumenicis Conciliis
directis, quibus nemo unquam contradixit;
ita ut prope iam nunc agere videantur,
qui eo argumento, quod ibi Summi Ponti-
fices propriam causam tueantur, hisce
monumentis auctoritatem totâ retrò anti-
quitate stabilitam, detrahere adlaborant.

Quidni pari ratione Synodi Constantien-
sis auctoritatem quis revocet; quod, cum
se Pontifici Superiorem edixit, non minus
in propria causa locuta fuisse perhibeatur.
Et profectò, si antiqua Regum, Principum,
et

referendum approbastis esse iudicium, si-
 tes, quid Apostolicae Sedis, cum omnes hoc loco
 profiti ipsum sequi desideremus Apostolum,
 Debeatur iam quo ipse Episcopatus et tota
 auctoritas nominis huius emerfit. Quem
 sequentes, tam mala iam damnare novi-
 mus, quam probare laudanda, vel in vero
 quod Patrum instituta sacerdotali officio
 custodientes, non censelis esse calcanda,
 quod, ibi non humana, sed divina deus
 vere sententia: ut quidquid, quamvis
 de diffinitis remotisque provinciis agere-
 tur, non prius ducerent finiendum, nisi
 ad huius Sedis notitiam perveniret, ut
 tota huius auctoritate, iusta quo fuerit,
 monumentatio firmaretur: indeque hinc
 rent cetera dulcissima, velut de natali ho-
 fonte aqua unite procederent, et per
 diversas totius mundi regiones puri ca-
 pitis innoxpta manarent, quid praecipere,
 re, quos abluere, quos veluti in cosno
 inmundabili sordidatos, mundis digna cor-
 poribus unda vitaret.

3. Haec vero Milevitanis Patribus inter
 alia rescriptit: "Diligenter ergo et congrue^{ibid.}
 Apostolici consulis honoris arcana: honoris p. 504. b.
 inquam ibius, quo praeter illa que sunt ex,
 trinseus, sollicitudo manet omnium dulcissima,
 rum, super ananis rebus, que sit tenenda
 sententia:

»Sententia: antiqua scilicet regula formam
 »scuti, quam toto semper orbe meum no-
 »stris esse servatam. Verum haec mihi fauo.
 »Neque enim hoc vestram credo latere pro-
 »sentiam, qui in etiam aitione formastis
 »sientes, quod per omnes provincias de Apis,
 »stolis fonte petentibus responsa semper
 »emanent. Praesertim quoties fidei ven-
 »tilatio, arbitror omnes fratres et (ve)pisces
 »nostros, non nisi ad Petrum, id est sui nomi-
 »nis et honoris auctorem, referre debere, ve-
 »lut nunc retulit vestra dilectio, quod per to-
 »tum mundum possit eulogis omnibus in-
 »commune prodesse. fiant enim, necesse est
 »cautiores, cum inventores malorum ad duplicis
 »relationem Synodi, sententia nostra statuta,
 »viderint ab eulogistica communione sejunctos.
 »Gemino igitur bono charitas vestra jungetur.
 »Nam et Canonum potestatem gratia servatorum,
 »et beneficium vestro totus orbis utetur. Quis enim
 »Catholicorum virorum cum adversariis Christi
 »velit ulterius miscere remonem? quis saltem
 »ipsam hanc vita communione partiri?

Haec bina hujus S. Pontificii, loca nimis
 aperte supremam Romanorum Pontificiam
 auctoritatem et in fide infalibilitatem
 declarant, quam ut vel Melidensis, vel Tur,
 velius eis respondere ausi sint.

4. Tertium addimus ex illius Epistola
 quarta, quae est ad Felicem Nucernanum
 Episcopum*. »Mirari si inquit ibidem non
 »possumus, dilectionem tuam sequi instituta
 »ta Majorum, omniaque, quae possunt alia,
 »quam

* ibid. p.
 576. a.

"quam recipere dubitationem, ad nos, quasi
"ai Caput atque Apicem Episcopatus referre,
"ut consultata videlicet Sedes Apostolica, ea
"in his rebus dubiis, certum aliquid faciendum,
"que pronuntiet.

Verum quidam est, huius Innocentium
de re solam disciplinam spectante fuisse con-
sultum; an videlicet mutili et bigami essent
ad Clericatus ordinem promovendi. At
quod si tunc Episcopi arbitrati sunt, sibi non
licere quidquam, quod merè disciplinam
concerneret, disponere sine Summi Ponti-
fici auctoritate; quanto fortiori jure con-
sultendum, eos supremam illius in rebus fidei
agnoscere auctoritatem et potestatem.

5. Scribens item ad Victorium Rothoma-
gensis Episcopum: "Si autem si inquit, Ma" * Bini. to. 1.
"jores cause in medium fuerint devoluta, p. 573.
"ad Sedem Apostolicam, sicut Synodus statuit,
"et beata consuetudo exigit, post judicium
"Episcopale referatur. Non hæc profectò
videtur esse modernorum Gallicanorum
Theologorum sententia; enim verò post
huius Cleri declarationem factam in publicis
Comitiis an. 1682. videntur tueri hujusmodi,
si Majores causas, post Sedis Apostolicæ ju-
dicium, ad Episcoporum etiam privatorum
judicium perferri debere.

6. Nec minus aperte Romanorum Pontifi-
cium supremam et infalibilem auctori-
tatem declaravit Doctissimus Innocentius X.
epos; quando, scribens ad Concilii Carthagi-
nensis Patres, hanc Epistolam suam oribus * ab an. 414.
ext: "Quamvis Patrum traditis Apostolicæ pag. 611. a.
"Sedi

» Sedi auctoritatem tantam tribuerit, ut da
 » ejus judicio disceptare nullus audeat, idque
 » per Canones semper regularique servaverit;
 » et curans adhuc suis legibus Ecclesiastica
 » disciplina Petri nomine, à quo ipsa quoque
 » descendit, reverentiam, quam debet, exsolvat;
 » tantam enim huic Apostolo Canonica antiqui-
 » tas per sententias omnium voluit esse po-
 » tentiam, ex ipsa quoque Christi Dei nostri
 » promissione, ut et ligata solveret, et solu-
 » ta viniret; per potestatis data conditio in-
 » eos, qui Sedis hereditatem ipso annuente
 » meruissent. Habet enim ipsa cum omni-
 » um Ecclesiarum, tum hujus maximè, ubi
 » sederat, curam; nec patitur aliqui privi-
 » legi aut aliqua titubare auctoritate
 » cui ipsa sui nominis firma, et nullis hebe-
 » tata motibus constituit fundamenta, et
 » que sine periulo temere nullus incesset.
 » In supremam Romanorum Pontificum
 » auctoritatem, ac in fide indefectibilitatem
 » sat clarè, ni fallimur, propositam.

7. Illustrissimus Meldensis, cum nihil ha-
 » beat, quod huic Sanctissimi Pontificis te-
 » stimonio opponat, ut tamen vim idius
 » infirmam reddat, contendit, idem pro-
 » fesse Calixti Delagiani fidei professionem
 » aperte Hæreticam. Sed Brasilem hunc in-
 » felicitè huic laborasse, Capite sequenti de-
 » monstrabimus.

8. Turnelius verò istud Siximi Pape
 » testimonium non esse decretorium ait:
 » j.º Quia fieri potest, ut aliquod judicium
 » verum ac certum sit, tamen, qui idem pro-
 » tulit, non habeat inerrantiam seu infalibi-
 » tatem

* Defens. Del.
 part. 2. l. 14.
 c. 36.

* to. 2. q. 5.
 a. 3. p. 289.

tatem iudicii. 2°. Quia Sedis Apostolica
"decretis circa fidem et mores obtemperare
"tenentur fideles omnes, quamdiu Ecclesia
"non contradicit, nec reclamatur, quae certe vi
"promissionum Christi reclamaret, si decretum
"errorem proponeret ad credendum. 3°.

"Quia nulli privato, imò nec Episcopis aliius
"Regni fas est, examini suo et iudicio prius
"mae Sedis iudicia subijcere, ut ea corrigant,
"aut reforment: istud ad Superiorem iudicem
"pertinet, nempe ad Ecclesiam universalem,
"qua sola Pontifice Superior est.

9. Sed haec omnia vel sola ultima Zozinii
verba evanescunt, quibus absolute Sedem
Apostolicam infalibilem esse pronuntiat.
certè, quia hic S. Pontifex dicit, "quod
"Apostolus non patitur, Sedem Apostolicam
"nulla titubare aera sententia, eamque
"nullus sine periculo et nisi temere inestet;
manifestum est, idem censuisse, Romano
cum Pontificum iudicia in fidei et morum
questionibus lata eam semper certitudine viti,
qua infalibilis sit, eaque auctoritate, qua
suprema sit, et cui nullus nisi temere obvi-
si possit.

Ad hoc ut id, quod 1° ad hunc
3. Zozinii locum reponit Suenelius, nihil
aliud esse videatur, quam vanum subterfu-
gium, quo palam fuit, se hic deploratam
causam agere.

10. Secundum, quod opponit, iam Capri,
te II. explorimus*, ubi nempe de isto Eccl. * a. num. 47.
haec reclamantis commento egimus. Neque
Zozinus Ecclesiam ipsam forte reclamantem
hic exiit, sed absolute et universaliter tue-
tur

tur, nullum audere de Apostolica Sede ju-
dicio disceptare, idemque nisi temere inesse-
re. Et verò, qui excepisset, aut illius ne-
minisse potuisset; quippe cum hujusmodi
Eulefia reclamationis nulla apud Veteres no-
ticia fuerit, qui Romanorum Pontificum
Decreta tanquam Suprema et infalibilia, qui-
bus nullus Catholicorum obistere audeat
aut poppet, Sempet habuere? Ut ergo
Turnelius aduersus S. Grogini Sententiam
quidpiam probaret, demonstrare deberet,
quod Eulefia vel semel contra Romanorum
Pontificum fidei Decreta reclamavit: quod
cum haud possit, nos verò contraarium aperte
ostendamus, quod huc alium agere videtur,
quam ut inania nobis verba reponat?

§§. Id, quod tertio loco exponit Sorbonicus
noster, infra Capite X. prolixè refutabimus,
ubi ostendemus, ex Declaratione Cleri gadi,
cani an. 1682. manifestè sequi, quemlibet
privatum Episcopum posse iudicium Sedis
Apostolicae suo privato examini et iudicio
subijcere. Imò ipse Turnelius, quidquid
hic aperere videatur, alibi tamen aperte
contendit, aulibet privato Episcopo jus esse
emanata à Sancta Sede fidei Decreta ad
Sacram Scripturam et Traditionem expendendi
et examinandi, acceptanda, si illis conformia,
reijcienda verò, si dissona invenerit.

Et quibus tabulis probabit Emeritus
Grosopos noster, Eulefiam universalem esse
Pontificia Superiorem, quod tamen huc tanta
supponit fiducia? certè nusquam id à
quoquam definitum est inveniet. Quod
si ad Conventus Constantiensem et Basiliensem
provocet. De priori dubitatur, num legitis-
mus

mus tum fuerit, quando supremam habere se
in Ecclesia auctoritatem declaravit; atque
insuper Dubios duntaxat Pontifices ferit, non
legitimum et indubitatum, de quo hic nobis
est sermo. Basileense vero latrocinium,
vel inde ab omnibus reprobatum est et exura,
boni habitum, quod auctoritatem suam
in legitimum Pontificem protendere ausum
esset.

17. Miramur insuper, quod Turnelius hic
solam Ecclesiam universalem Pontificis Superiorem
agnoscat, quem tamen alibi incerto
etiam, et non adeo rotabili Episcoporum
numero subiecit*. Ubi videlicet tuetur,
quod, ut Pontificis quaedam fidei aut morum
definitio irreformabilis, atque ita su-
prema viti auctoritate confectur, sufficiat,
si majori, vel etiam minori Episcoporum ei-
dem consentientium numero fulta sit, neque
ad hoc totius Ecclesie, vel Concilii Oecumenici
consensus requiratur. Cum ergo ad hujusmodi
plures, vel pauciores Episcopos pertineat, con-
firmare Pontificum Decreta, eisque supre-
mam et irreformabilem auctoritatem tribue-
re; ad eos etiam pertinebit illa rejicere, si
forte quidpiam erroneum in eis deprehende-
rint: Sicque quemadmodum ab ipsis robur
immutum obtinent, ita et valorem
amittent; non enim potior ratio vide-
tur, cur illud ad ipsos pertineat, non vero
istud. Ergo hujusmodi Episcopis fas utique
erit iudicio et examini suo iudicia primae
Sedis subijcere, sive ut ea confirment, sive
ut ea rejiciant, eruntque Pontifici ipso
Superiores, non sola duntaxat Ecclesia uniu-
versalis;

* loc. cit.
4. 5. a. 3.
p. 162.
et seqq.

verfalis; quidquid huc demum sentire videtur
Tusnelius.

* ab an. 418. 13. Bonifacius 8° Romani Successor*, scribens
ad an. 422. ad Orientales Episcopos, haec inter alia loquitur*
* Ep. 18.
"In cuius S. Petri; contumeliam quisquis impu-
"git, habitator caelestium non poterit esse regno-
"rum. Tibi, inquit, dabo claves Regni coelo-
"rum, in qua maledictus sine gratia janitoris
"intrabit. .... Nemo unquam Apostolico culmi-
"ni, de cuius iudicio non licet retractari, ma-
"nus obvias audacter intulit; nemo in hoc re-
"belle extitit, nisi qui de se voluit iudicari.

Ad hunc Bonifacii locum silet M^o d^o d^o
Sis; Tusnelius vero eandem responsionem ad-
hibet, quam 8° Romani textui adhibuit, eam
et nos solide satis, ut arbitramur, explori-
mus.

* ab an. 422. 14. Celestinus I. qui post Bonifacium Romani
ad an. 432. Apostolica auctoritate est*, sententiam dam-
nationis in Nestorium tulit, data ad eum
* Bri. to. 1. Epistola, quam huc concludit*
pag. 717. 6. "Hoc tibi persuasum habeo velim, nisi de Chri-
"sto Deo nostro ea temeris, et dixeris, qua
"et Romana, et Alexandrina, et universa
"Ecclesia Catholica tenet et docet, sanctaque
"magna Constantinopolis Ecclesia usque ad
"tuum Episcopatum tenuit et docuit, et per-
"fidam illam novitatem, qua ea divellere
"nititur, que sacra Scriptura conjungit, in
"tra decem dies, post ~~hanc~~ hanc admonitionem
"ad te perlatam enumerandos, aperta scripta,
"que confessione detestatus fueris, ac repudia-
"veris, ab universa Catholica Ecclesia communio-
"ne quamprimum te expulsam, propriis tuncque
"viri. .... Quam nostram in te iudicii formam
"lam

"Cum ..... ad Sanctum Cyrillum ..... Alexandri,"
 "na Eulafia Episcopum ..... transmisimus, ut
 "noster hac in parte Vicarius officiat, quò nostrum
 "Decretum, et tibi, et reliquis quoque omnibus
 "Sacerdotibus patefiat: Nam cum aliqua de re
 "communi deliberatio suscipitur, tunc omnes,
 "quid actum, Statutumve sit, intelligere oportet.
 "et.
 15. Viden' hic Colectivum tanquam supre-
 mum Judicem ferre Sententiam, quae nulli
 reformationi subiecta sit. Et quamvis
 postea nihilominus Concilium Ephesi, ita-
 cupiente Theodosio Imperatore, quem Nesto-
 rius mendacius circumvenerat, convocatum fue-
 rit, in quo haec istius S. Pontificis in hunc
 Haereticum sententia lecta fuit, ac ipse
 secundum eam damnatus; id factum est,
 non ut Summi Pontificis sententia novo
 examini subijceretur, prout perperam con-
 tendit Turnelius; quippe quae in Romano
 Concilio publicè super relatione Alexandri-
 na Synodi dictata fuerat, atque jam à plu-
 ribus Orientis Eulafis et fidelibus acceptata.
 quod Turnelio sufficit, ut Summi Pontificis
 definitio intractabilis evadat: ~~Sed~~ ut
 Nestorii pernicia omninò frangeretur, nec
 non Papae sententia majori, ut ajunt, pom-
 pa et apparatu executioni mandaretur,
 Nestoriusque damnaretur. Id enim cum
 ctis Haereticis semper solemne fuit, tunc
 demum appellare Concilia, cum se à S. Sede
 damnatos vel damnandos pervident, quam-
 vis nulla illis voluntas sit hujusmodi Concilio,
 cum sententia acquiescendi. Sic etiam
 Nestorius*, cum à Joanne Antiocheno Patriar. * Bin. to. i.
 cha p. 651. a.

ha accepisset, Romanum Pontificem et Cyridum Alexandrinum ad praecipuos orbis Christiani Episcopos de turbis, quas passim conuulsauerat, deque doctrina ratione, quam in vulgus profeminabat, gravissime scripsisse; eisdemque in tanta rerum perturbatione silentium nequaquam auturos esse; Ribi proinde rebusque suis profectum cupiens, Theodosium Augustinum adiit, eundemque multis impudentissimis mendaciis et calumniis, ut Cyridum comminaretur, atque silentium imponeret, induxit: quo causa fuit, ut huius Alexandrinus Episcopus libros de re in Dominum nostrum fide ad Imperatorem ejusque sorores mitteret, liberoque ore Synodum secumenicam peteret. Eandem etiam petierat Nestorius, Galatinorum quorundam, qui magnas molestias postea Anulio attulerunt opere fractus. Ad omnium maxime urgebant Monachos, ut qui, propter atrocissimas vexationes, quas ob propugnatum Catholicam fidem sustinuerant, à Nestorio alienissimi essent.

15. Haec cogendo Synodi fuerit causa, in qua, ringentibus licet fidei inimicis, veritas de errore et mendacio triumphavit; Pontificisque sententia, super relatione Synodi Alexandrinae et consultatione Concilii Romani lata, immota persistit.

16. Et sane alionam à Turnelio mentem habuisse Celestinum Papam comprobatur communitorium, quod huius ad Synodum Legatis consignaverit. "Ad disputationem

* apud Christiani inquit ibidem: "Si fuerit doventum, vos de Lup. vario. " eorum sententia iudicare debetis, non su. Cat. Hist. cap. 236. " bice certamen. Non ergo arbitrabatur Pontifex

Pontifex, Sententiam suam novo examini fore subijciendam; atque, ut esset irrefragabilis, expectandum esse Episcoporum consensum; Sed jubebat Legatos suos, ut de aliorum Sententiis ipsi iudicarent, atque ex ipsius iudicio ac instructione, quam illi dederat, varie Sententiarum Episcoporum suffragia componerent, ~~atque~~ nec non ad unitatem reducerent.

17. Sixtus III. Papa. Epistolam ad Joannem Antiochenum, qua ei de pace cum Cyrido invita gratulatur; sic inter alia cum abloquitur: "Hae Sanctitatem tuam ^{* ab an. 432.} ^{ad an. 440.} ^{* Bin. lo. i.} volumus praedicare qua scribis: expertus ^{pag. 925. a.} es negotii presentis eventum, quid sit sentire nobiscum. B. Petrus Apostolus in Successoribus suis, quod accepit, hoc tradidit. Quis ab eius se velit separare doctrina, quem ipse inter Apostolos primum Magister edouit? Non hunc auditus per alterum, non sermo lectus instruit: doctus est ~~ad~~ cum aliis ore Doctoris: non Scriptura, non Scriptura cum passus est questionem; absolutam et simplicem fidem, et qua controversiam non haberet accepit.

Vides huc Pontificem voluit indubitatum supponere Beatum Petrum Successoribus suis transmississe quod accepit, absolutam quippe et simplicem fidem, qua controversiam non haberet; non eam, qua ab Episcopis novo examini subijci posset, atque reuiv, prout ineptè contendunt Meldensis et Tursnelius. qui etiam ad istud hujus Pontificis testimonium altum silent.

Unicum.

* ab an. 440/8. ^{ad an. 461.} Unicum huc ex S. Leone ^{* Sixti Successore}

re locum adnotabimus, plura dicturi, ubi
* inf. cap. 7. ad Calcedonense Concilium pervenerimus.*

Ita igitur huc S. Pontifex, Serm. 3. de Assum-
* apud Bellarmino sua ad Pontificatum, loquitur: "Spe-
c. 4. de Rom. provincialis cura Petri à Domino suscipitur, et
Cont. c. 3.

"pro fide Petri proprie supplicatur, tan-
quam aliorum status certior sit futurus,

"si mens Principis vita non fuerit. In

"Petra ergo omnium fortitudo munitur: et

"divina gratia ita ordinatur auxilium,

"ut firmitas, qua per Christum Petro tribui-

"tur, per Petrum Apostolis ceteris confere-

"tur. Hic Launojus* male fidei amulat Bellar-

* parte 5.
cap. 2.

minum, eo quod omisset eam textus par-

tem, in qua Passiois ~~sub~~ fit mentio; Unde

ipfi videntur hec de Petro tantum, ac

pro tempore passionis Christi duntaxat à

S. Leone dicta fuisse.

* lib. 7. c. 12. De libertatibus Ecclesie Gallicane*, ut Lau-

noij cavillationem retunderet, alteram

partem hujus S. Leonis testimonii, quam

ipse Launojus omiserat, et in qua fit

Sermo de tempore post Passionem Domini

reddidit. Id Turnelius dissimulat,

atque exscriptum duntaxat Launoij argu-

mentum Bellarmino obijcit, prout supra

jam adnotavimus.* Hic ergo ea, qua

* cap. 2.
n. 70.

ibidem retulimus, deinceps repetimus, atque

subdimus ea, qua S. Pontifex memorato

loco prosequitur. Sic ergo ait: "Cum ita

"que dilectissimi, tantum nobis videamus

"prospidium divinitus institutum rationabi-

"liter

"liter et justè à Juis nostri meritò, et digni-
"tate letamur, gratias agentes sempiter-
"no Regi Redemptori nostro Jesu Christo,
"qui tantam potentiam dedit ei, quem
"totius Ecclesie Principem fecit, ut si quid
"etiam nostris temporibus rectè per nos agitur,
"rectèque disponitur, idius sit gubernaculis,
"deputandum, cui dictum est; Et tu con-
"firma fratres tuos, et cui post resurrectionem
"suam Dominus æterni amoris pro-
"fessionem mystica infirmatione ter dixit;
"Pasce oves meas: quod nunc quoque procul
"dubio facit, et mandatum Domini p. Ba-
"stor exequitur, confirmans nos cohortatio-
"nibus suis, et pro nobis orare non cessans.
19. Non utique contendet Turnelius, Chri-
"stum post passionem suam Petro commen-
"dasse oves suas, ut eas tempore passionis
"pasceret. Neque etiam hæc verba S. Leo-
"nis; Quod nunc quoque procul dubio fa-
cit p. ad idud tempus referet. Unde
concedat, oportet, hoc Sancti hujus Papa
testimonium de alio etiam, quam passio-
nis Christi, tempore, esse intelligendum.
20. S. Simplicius Papa*, Epistola ad De^{abon.} 468.
nonem Augustum. Restat p. inquit; ^{ad an. 483.}
"in suæssoribus suis hæc et eadem Aposto-
"lice norma doctrina, cui Dominus to-
"tius curam ovilis injunxit, cui de usque
"ad finem sæculi minimè defuturum, cui
"portas inferi nunquam prevalituras esse
"promisit; cuius sententia, qua ligarentur
"in terris, solvi, testatur seft, non posse nec in
"coelo

"Coelo. Haec pro indefectibilitate Sedis
 "Apostolicae ac Romani Pontificis clara
 "Sunt, quam ut Commentario indigeant.

* ab an. 492. 21. De Gelasio Papa* jam supra Capite
 ad an. 495. III. annuum. 30. et Capite IV. num. 6. et 7,
 quaedam tetigimus, ubi etiam Turneli-
 um hujus Pontificis auctoritate abu-
 tentem repulimus. Tria huic adhuc
 loca ex ipso proferimus. Primum hu-

* Bin. to. 2. torio, ubi haec eloquitur: "Ineptias itaque
 pag. 238. a. Tuas sibi seruent, nisi respiciant, potius
 "cogitantes Christi vocem non esse Super-
 "fluam, quae confessioni B. Petri Aposto-
 "li inferni portas nunquam prevalitu-
 "ras aperuit. Quapropter non veremur,
 "ne Apostolica sententia resolvatur, quam
 "et vox Christi, et Majorum Traditio, et
 "Canonum fulit auctoritas, ut totam
 "Eclesiam potius ipsa dijudicet. Sed cogi-
 "tent magis, si quis in eis est religionis
 "sensus, ne pravitatem suam imdatenus
 "deponentes, apud Deum hominesque De-
 "dis Apostolica perpetua Constitutione dam-
 "nentur.

22. Alter locus legitur in Epistola ad Epi-
 scopos Dardaniae; ubi inter alia sic loquitur
 * ibid. p. 249. tur Gelasius: "Non reticemus autem, quod
 "unita per mundum novit Eclesia; quoniam
 "quorumlibet sententia ligata Pontificum,
 "Sedes B. Petri Apostoli jus habet resolvere,
 "di, ut potest quod de omni Eclesia fas ha-
 "beat judicandi, neque unquam de ejus
 "liceat judicare iudicio, si quis ad idam
 "de

»De qualibet mundi parte Canones appellari,
»voluerint, ab illa autem nemo appellare
»sit permiffus..... Sed nec illa preterimus,
»quod Apostolica Sedes frequenter, ut di-
»tum est, more Majorum etiam sine
»ulla Synodo procedente, et absolventi,
»quos Synodus inique damnauerat, et
»damnandi nulla Synodo existente, quos
»oportuerit, habuerit facultatem.

23. Illustriſſimus Meldensis ad humiles
cum reſpondet: »Summam Doctrina Gela-
»ſiana eſt, poſtquam hereseon authores
»ſemel ab Ecclēſia ſiniverſa damnati ſunt,
»non eſt neceſſarias ad verſus ſcittatores eo-
»rum novas ac ſpeciales Synodos..... Sed
»eſt à Deo conſtitutam Sedis Apoſtolice
»potertatem, que communis ſententis exe-
»cutrix hereticos ſola proſternat..... Quod
»autem ſine Synodo iudicaſſe Pontifices
»dicit Gelafius, id de iudicio proviſorio
»eſt intelligendum duntaxat.

part. 2.
l. 14. c. 14.
pag. 273. b.

24. At unde hoc colligat Meldensis, pro-
fecto non videmus. Saltem id omnino cer-
tum est, illa non haberi ex adductis Gela-
ſii verbis, ut ea legenti patet. Nihil
quippe hinc loquitur S. Pontifex de ha-
reseon authoribus ab univerſa Ecclēſia
jam damnatis: verum potius contendit
univerſam Ecclēſiam à Romano Episcopo
iudicari, ita ut nulli amplius liceat de
illius iudicare iudicio p. Neque ipſi deſer-
est De iudicio proviſorio: quin potius
vult, Romanam Sedem ſine ulla Synodo
non modo damnandi, quos Synodus
abſolverat,

absolverat, Sed et absolventi, quos ipsa
 damnaverat, habere facultatem et pri-
 vilegium. Quis vero risum contineat,
 quando videt Meldensem hac ita inter-
 pretantem, ut Gelasius non aliud in-
 telligisse dicatur, quam Sedem Aposto-
 licam, haereson auctoribus semel ab
 Universâ Eclesiâ jam damnatis, esse
 non nisi exeuctricem communis senten-
 tia in prosternendis hereticis?

* ibid.

25. At animadvertens ipse hanc
 am Gelasiani textus paraphrasim om-
 nino vanam et futilem esse, eò tan-
 dem se ad huc patitur, ut concedat,
 non in omnibus causis Romanum Ponti-
 ficem Concilio Subijci. "Absit si inquit
 "ut velimus Sedem Apostolicam in omni-
 "bus causis Concilio Oecumenico esse Subje-
 "ctam, cum multa sint, quae vel sola
 "disponente prohibeat, atque disturbet,
 "cujus consensionem atque sententiam
 "in maximis rebus maximè exquirendam
 "perpetua traditio docet.

Verum neque sic Gelasii mentem
 assequitur. vult nempe hic S. Pontifex,
 Sedem Apostolicam in nullis omnino cau-
 sis Concilio seu Eclesiâ esse Subjectam, sed
 potius ut ipsa totam Eclesiam iudicet,
 haecque ibi Subjecta sit, prout cum
 praecedenti, ad quem Silet Meldensis,
 tum isto loco, ad quem Siler. Satis ipse
 fuisset, adnotatum est.

26. Tertius denique locus S. Gelasii,
 legitur in Epistola ad Anastasium Im-
 peratorem; ubi commendatâ Suprema
 Romanorum Pontificum in Eclesiâ digni-
 tate

tate: "Hoc est si inquit" quod Sedes Aposto^{*} Bini. to. 2. pag. 242. G.
 "lia magnopere cavet, ut, quia mundora"
 "dix est Apostoli gloriosa confessio, nulla
 "rima pravitatis, nulla prossius contagio"
 "ne manulatur. Nam si si quod Deus avor"
 "tat, quod fieri non posse confidimus, si ta"
 "le aliquid proveniret, unde unquam re"
 "sistere audeamus errari? vel unde correctio"
 "nem errantibus posceremus?"

"Hic inquit Bellarminus* / "Gelafius * loci sup. cit.
 "docet, non posse Apostolicam Sedem erra"
 "re: quia cum ejus praedictio et confessio
 "sit radix mundi, si ipsa erraret, totus
 "mundus erraret."

27. Turnelius*, cum non habeat, quod * to. 2. q. 5. a. 3. p. 251.
 "solidè ad haec Gelasii testimonia repo"
 "nat; ne tamen nihil omnino dixisse vi"
 "deatur, mutrata ab Illustrissimo Mel"
 "densi responsione, qui hoc Gelasii effatum
 "pium votum piamque fiduciam nun"
 "cupat*; in hoc ultimo verborum apices * part. 2. l. 15. c. 9. pag. 341.
 "infertatur, atque, "absolutè non dicens"

"Gelafium, Sedem Apostolicam nulla con"
 "tagione manulari, sed cavere ne manula"
 "tur; id vero cavet adhaerendu toti Ec"
 "clesiae. Praeterea etsi absolutè promun"
 "tiasset Gelafius, Romanam Sedem nulla
 "contagione manulari, an inde rectè effi"
 "ceres eam non posse manulari? Duo
 "sunt valdè diversa, prius est facti, alter
 "rum juris: et qui prius testatur, postea
 "rius non idcirco concedit.

Verum

28. Verum haec omnino vana sunt. Nam quoad ipsum, omisso, quod inde sequatur in questionibus fidei et morum non plus esse Romano Pontifici auctoritatis, quam unilibet alii privato Episcopo; hic enim tunc etiam cavet, ne contagione aliqua maculetur, quando adhaeret toti Ecclesiae. Hoc, inquam, omisso, dicimus ideo Sedem Apostolicam esse in fide indefectibilem, quia semper cavet, curamque gerit, ne vda contagione maculetur, utique semper toti Ecclesiae, seu potius tota Ecclesia ipsi adhaereat tanquam Corpus Capiti, id est, ut veritas haec Apostolica cum semper scietur doctrinam, quam Christus et Apostoli Ecclesiae ipsi consignarunt; non quod, prout perperam velle videtur Turnelius, ab ipsa Ecclesiae doceatur, et regatur; neque enim Corporis est Caput regere, aut docere; sed quod eam doceat et regat. quemadmodum, dum omnium Patrum sententia est.

29. Alterum, quod addit Bosonius noster vel priora duo S. Gelasii testimonia elidunt, ubi nempe hic S. Pontifex supremam et infalibilem Sedis Apostolicae auctoritatem pro omni tempore in Christi promissione, Traditione et Canonibus fundatam pronuntiat. Et sane Turnelium fugere non debuisse, ~~Gelasium~~ ipsum, quem ipse velicit, loco, Gelasium esse uti argumentis, quod non nisi ad omnes omnino Romanos Pontifices referri possit et debeat: ait enim, vda Sedem Apostolicam vda contagione maculari, quod nunquam

Do radix sit Apostoli confessio, quod alias
tota Eulefia in errorem prolaberetur, nullus,
que foret amplius, qui errori resisteret,
atque errantes corrigere. Unde correctio-
nem errantibus posceremus?

Quis
non videt, hoc argumentum ad omnes om-
nino Pontifices extendi debere? Aut
forte minus nunc magno radix est Apo-
stoli gloriosa confessio, quam Gelasii tempo-
re? minus ad illius luvestores pertine-
bit, quam ad ipsum errorem obistere, erran-
tesque corrigere?

30. Dolendum sane fuit Anastasio
Augusto; quem huius Gelasius perstringit,
eoquod supremam et infalibilem ipsius au-
toritatem detractare videretur. Dolens
dum inquam, ipsi fuit, quod modernorum
Gallicanorum Theologorum principis nec-
dum imbutus fuerit; quam prompte et
apposite enim Gelasio respondisset; De-
um Apostolicam, etsi haecenus manulata
non fuisset, tamen posse manulari; hoc
esse iuris, idem facti, quae omnino diversa
essent; nec eum, qui prius ~~testatur~~
testatur, iuribus posterius negare. Vanum
primum timorem esse Pontificis, ne deficien-
te a fidei tramite. Sed Romano, Eulefia
etiam laberetur, a quo nempe cum tutum
videret Christi promissio Eulefia facta;
adversus eam porta inferi non prevalebunt.
Vobisum sum omnibus diebus. Nihil
tamen huiusmodi ab Anastasio Imperatore
Gelasio responsum fuisse invenimus.

Ceterum

* Eusebius
eccl. 2. 4. 5.
a. 3. p. 209.

31. Ceterum cum laudatus S. Pontifex non solum aspiceret, Romanam Sedem nulla contagione maculari, sed etiam non posse maculari, ut ipsius verba manifestant, apertum est, illum censuisse, eam tam de facto, quam de jure esse infalibilem, dumque ipse illud supponit, alterum satis valida ratione probat; ait enim, si tale aliquid proveniret; id est si fieri posset, ut Suprema Sedes macularetur, unde unquam resistere audeamus errori, vel unde correctionem evadentibus posceremus? Porro si nunquam à Summis Pontificibus quidpiam velut fide divina credendum toti Ecclesie propositum est, quod revera de fide non fuerit, et quod non ab omnibus Summa observantia susceptum atque ut tale habitum fuerit; quid vetat credere Spiritum Sanctum, qui hucusque Summis Pontificibus res fidei ex Cathedra definit, tibus semper adfuit, in posterum etiam adfuturum, ut infalibilitate judicent? At providi Galli malo, quod nunquam fuit, nec unquam futurum est, remedium parant, omisso interim vero et presenti Ecclesie hoc malo, cui vix alias mederi possint, nisi illud ab ipsis reducatur Romam, in Pontificis Suprema et infalibilis auctoritas.

32. Nec Turnetii argumentum juvat, quod Gelasius utatur verbo confidimus; eo enim hic non aliud innuere vult S. Pontifex, quam quod certo credat, nunquam futurum, ut Sedes Apostolica aliqua contagione maculatur. In ipse verborum contextus

Summorum Pontificum stabilitas p 177

textus aperte demonstrat: ideo namque Sedem Apostolicam inmaulata[m] pronuntiat, quod Apostoli confessionem, qua est mundi radix, teneat; quod, si eam maulari contingeret, nullus esset amplius, qui errori obfisteret, aut errantes corrigeret, siquae necessario ipsa Ecclesia deficeret, et propter. At pro certo credebat, haec omnia esse impossibilia; credebat ergo etiam pro certo, Sedem Apostolicam nunquam fore maulandam; utitur nempe argumento ab impossibili, atque ex uno impossibili demonstrat aliud impossibile.

33. Quod denique Turnelius addit; haec videlicet scripsit Gelasium facta solummodo comparatione Sedis Romanae ad alias tunc temporis Ecclesias, et accommodate ad causam Eutychianam: ineptius est, quam ut censuram nostram mereatur. Certè Gelasius pro omni tempore et comparate ad omnes totius mundi Ecclesias locutus est.

34. S. Gregorius Magnus*, ad Vigilium, suum ^{* ab an. 590 ad an. 604.} in Gallias Vicarium scribens, hanc Epistolam suam contulit: "Si qua verò inquisitione ^{* Bui. to. 2. pag. 789. b.} de fide, vel fortasse aliarum rerum inter Episcopos causa emerit, quae diffe-
"difficilius possit, coelectis duodecim Episcopis
"ventiletur atque decidatur. Si autem decidi
"nequiverit, disussa veritate ad nostrum
"iudicium referatur."

In Epistola item ad omnes Galliarum Episcopos*. "Si quam verò inquisitione ^{* Bui. ibid. pag. 790.} verionem

"tionem, quod longe fariat divina potentia,
 "de fidei causa evenire contigerit, aut nego-
 "tium emerit, cuius vehemens sit fortasse
 "dubitas, et pro sui magnitudine iudicis
 "Sedis Apostolica indigeat; examinata dili-
 "gentius veritate, relatione sua ad nostram
 "studet pervenire notionem: quatenus a
 "nobis valeat congrua sine dubio sententia
 "terminari. Haec S. Gregorii verba
 commentario non indigent. Id ipsum
 ultro agnovit Meldensis, et Turnelvis,
 ut qui hic nihil respondeant.

* ab an. 678.
 ad an. 682.

35. Duo ex Agathone Papa* proferimus
 loca. Hic ergo S. Pontifex in Epistola
 ad Augustos, pro convocazione Synodi, haec
 inter alia scribit: "Et ides porrigere di-
 "gnemini clementissimam dexteram Apo-
 "stolica doctrina, quam cooperator pio-
 "rum laborum vestrorum Beatus Petrus
 "Apostolus tradidit, non ut sub modio conda-
 "tur, sed tuba clarius in toto orbe predi-
 "cetur: quia ejus vera confessio, a Patre
 "de Coelis est revelata, pro qua a Domino
 "omnium beatus esse promuntiatus est Pe-
 "trus: qui et spirituales oves Eclesiae ab
 "ipso Redemptore omnium, aeterna commens-
 "uratione possendas suscepit: cuius adniten-
 "te presidio, haec Apostolica ejus Eclesia
 "nunquam a via veritatis in qualibet
 "erroris parte deflecta est, cuius authorita-
 "tem, ut potè Apostolorum omnium Princi-
 "pis, semper omnis Catholica Christi Eclesia
 "et universales Synodi fideliter amplecten-
 "tes, in unitis sedibus sunt, omnesque ver-
 "rabiles Patres Apostolicam ejus doctrinam
 "nam

* Bui. to. 3.
 part. 1. p. 13.

nam amplexi, per quam et probatissima
Ecclesia Christi luminaria claruerunt, et
Sancti quidem Doctores Orthodoxi venerati,
atque Sancti sunt; Hæretici autem falsis
criminationibus ad derogationem
inseuti..... Hæc est enim vera fidei re-
gula, quam et in prosperis et in adversis
vivaciter tenuit ac defendit hæc spiritalis
mater vestri tranquillissimi Imperii
Apostolica Christi Ecclesia; qua per Dei
omnipotentis gratiam à tramite Apo-
stolica Traditionis nunquam evase probabitur,
nec hæreticis novitatibus depravata succumbit:
Sed ut, ab exordio fidei Christiana, perceperit
ab authoribus suis Apostolorum Christi Prin-
cipibus, indubitata sine tenus permanet, se-
cundum ipsius Domini Salvatoris Divinam
prohibitionem, quam horum Discipulo-
rum Principi in sacris Evangeliiis factus
est: Petre Petre: inquit, eue satanas
expetivit, ut scriberet vos, sicut qui cribrat
triticiam, ego autem rogavi pro te, ut non
deficiat fides tua; et tu aliquando conver-
sus confirma fratres tuos. Consideret ita-
que vestra tranquilla clementia, quoni-
am Dominus et Salvator omnium, cuius
fides est, qui fidem Petri non defecturam
promisit, confirmare cum fratres suos ad-
monuit, quod Apostolicos Pontifices mea-
reignitatis predecessores, confidenter fuisse
semper, unitis est cognitum.

De Legatis vero suis in eadem Epistola
agens: Licentiam prout inquit, eis, sive
authoritatem

*Prin. ibid.
p. 13. a.

"auctoritatem, sedimus apud tranquillissimum
 "vestrum Imperium, dum iusserit ejus Cle-
 "mentia, simpliciter satisfaciendi, in quan-
 "tum eis duntaxat injunctum est, ut nihil
 "profecto profumant augere, minuire, vel
 "mutare, Sed traditionem hujus Apostolica
 "Sedis, ut à Praedecessoribus Apostolicis Con-
 "tinentibus instituta, sinceriter enarrare.

36. In Epistola verò, quam nomine
 sua Romana Synodi ad ipsius Concilii VI.
 Oecumenici Patres enaravit, haec inter alia
 * ibid. p. 21. loquitur: "Catholica atque Apostolica ve-
 "ra nostra fidei splendidissimum in omnium
 "mentibus emicat lumen, quod..... per mi-
 "nistros beatos Petrum et Paulum Apostolo-
 "rum Principes, eorumque Discipulos et
 "Apostolicos Successores, gradatim usque ad
 "nostram parvitatem Dei opitulatione
 "servatum est, nulla haeretici erroris tetra
 "caligine tenebratum..... personas..... pra-
 "vidimus dirigere..... non tanquam de in-
 "certis contendere, Sed ut certa atque immu-
 "tabilia compendiosa definitione proferre
 "..... Qui verò haec confiteri noluerint,
 "ut infertos Catholica atque Apostolica
 "confessione perpetua condemnationis
 "reos esse censemus.

37. Launojus, ut vim horum testimonio-
 rum eludat, respondet, hinc ab Agathone
 commendari quidem Romanae Sedis, sed
 fidentem fidem; non vero Romani Con-
 tinentis. Haecque responsionem omnibus
 Veterum testimoniis, in quibus de Sede Apo-
 stolica, ejusque infalibilitate sit mentio, adjungit.

Sed quam nihil solidi habeat haec re-
 sponsio, iam Capite I. ostendimus. falso
 praeterea supponit Launojus, prout opti-
 mi advertit Turnelius*, Agathonem de sola
 Sede loqui, non de Sedentibus in ea Petri
 Successoribus. "Quid enim inquit laudatus
 Turnelius? "Sonant ista prioris Epistola
 "verba? Dominus fidem Petri non defectu,
 "tam promisit, et confirmare eum fratres
 "Tuos admonuit; quod Apostolicos Pontifices
 "confidenter scisse semper, venit est co-
 "gnitum. Quid ista Epistola posterioris?
 "Lumen fidei primum ractenus servatum
 "est per ministros Petrum et Paulum, co-
 "rumque Apostolicos Successores. Haec
 "ne verba legit Launojus? et si legit, quo-
 "modo dicere potuit, Agathonem de sola
 "Sede Apostolica loqui, non de Sedentibus
 "in ea Pontificibus?"

* Co. 2. q. 5.
 a. 3. p. 227.

38. Illustrissimus Meldensis*, ut se ab hisce
 Agathonis testimoniis liberet, totis viribus
 magnaque verborum pompa et apparatu
 in Liberium et Honorium Pontifices invahi-
 tur. Sed quid ad hunc Agathonis locum
 dubii Summorum Pontificum Liberii et
 Honorii lapsus? Loquitur hic Agatho
 de Sede Apostolica ac Summo Pontifice tan-
 quam publico vulgari Pastore, qui ei
 quidpiam fide credendum proponit. Libe-
 rius vero et Honorius, ut privati homines
 in aliqua parte a recto tramite deflexisse
 forte, visi sunt; iste quidem consentiendo,
 ut binarum Christi voluntatum et operatio-
 num voces tacerentur; ille vero captivus
 ab

* part. 2.
 lib. 12.
 et alibi
 passim.

ab Arianis oblatae fidei formula subscriben-
do. An quidpiam de fide credendum toti
Ecclesiae proposuerunt? id certe nunquam
Idustriissimus noster probabit.

39. Eo autem modo, quem primum recen-
simus, ambas Agathonis Epistolas esse in-
tellegendas, vel ipsa earundem verba deila-
rant. Aut quis eî temeritatis se indu-
ci patietur, ut Agathonem ipsum, necnon
centum viginti quinque Concilii Romani,
unde haec Epistola fuerunt exarata, Patres,
quorum quoque nomina posterior Scripta
sunt; imò ipsam Oecumenicam Synodum
VI. Summa impudentia, aut ignorantia argu-
at; idos quidem, quod ea, quae de non-
nubis Romanis Pontificibus, ut Marcellino,
et Liberio, ipsaque fortè Honorio toto or-
be divulgata erant, vel ignorarint, vel
improbâ dissimulatione reticere voluerint;
Hanc verò, quod hasce Agathonis Epistolas
Summa contentione probavit, et nihilomi-
nus Honorium damnavit.

* *ibid.* p. 196. a. 40. "At enim Agatho s. inquit Meldensis:
"eius Epistolam suscepit Sacra Synodus,
"cum s. Honorium nempe s. "Defensare vo-
"luisse videbatur, obliquè certè, ut vidimus,
"non clarè et apertè. Suscepit autem Sacra
"Synodus fidem Agathonis, non quaecunque
"de Honorio obliquè et occultè ingererat.

Sed quid opus Idustriissimo nostro cri-
minari S. Agathonem, quasi non aperte,
prout adeò pium Pontificem dicebat, sed
dolo et fraude egisset? An non advertit,
quod ipse, quando haec eloquitur, Concilio,
cum, Romani, et Sexti Oecumenici, Patres
aquiè a Agathonem perstringat, atque
eodem scelere, saltem obliquè, obvolvatur
ut

ut qui utrinque eos fraudem ceipse innotat?
Romanos, quidem, quod fraud Agathonis
dolo manus deiderint, Constantinopolitanos
vero, quod fraudem aperte non detexerint?
Quod si ipsi erga Sedem Apostolicam Roma,
nosque Pontificis amicos est ut, quod idorum
auctoritatem deprimat, S. Agathonem occulte
machinationis arguere non vereatur, quid
ibi fecere tot venerandi duorum Conciliorum
Antistites, ut eos impietatis infimus auer,
let?

41. An non modestius, ne dicam tutius, ac
serius, sentimus, cum tuemus, nihil mihi
uis cogitasse Agathonem, quam ut vel occu-
ltè vel oblique Honorium defensaret? quippe
quem ipse, si verum est, cum fuisse damnatum,
damnarit, quando nempe Concilium Sextum
confirmavit et probavit. Sed aperte sicut
Summorum Pontificum, cum Ex Cathedra
loquuntur, infalibilitatis jura ~~esse~~ pro-
tulisse.

»Non ignorabat Agatho si inquit
Cassianus Sculi preteriti scriptor gabus
à nobis jam alibi relatus: » quid ante Honori-
um, duobus alii Romanis Pontificibus Mar-
cedino et Liberio contrixisset; quorum prior per
» pusilli animi vitium idolis formidine mortis
» vitaverat. Posterior vero simili metu cum
» aviditate recuperanda pristina dignitatis
» conjuncto, in Concilio Arianorum Sic-
» niensi, et Athanasium precipuam ortho-
» doxa fidei columnam et columen damnare,
» rat, et suppressioni Consubstantialis, que
» militantis Ecclesie adversus Arianos certissi-
» ma erat tessera, sua manu subscrisserat. Tri-
» bus experientis circumstantiis facile intelligi-
» tur,

* Not. Eul.
Lec. 7. in
Com. Conat. II.
pag. 297. a.
* Cap. i. n.

"tur, utrumque esse verum, et quod Hono-
 "rio per perfidiam culpabilem con-
 "tigit, et quod Agathonis Epistola prohibet
 "neminem praecessorum suorum à Catholici-
 "fide deviasse; quaravis Marcellinum et
 "Liberium ab illa propositione minime ex-
 "cipias, quorum animi propositum nunquam
 "a fide alienum fuit, etiamsi contra debitam
 "ejus professionem, non per definitionem
 "ex Apostolica Sede, sed per privatam simila-
 "tionem deliquerint. Haec verba ille
 "ai celebris scriptor, saniora utique, quam
 "qua Meldensis loquitur.

47. Longè decentius et moderatius se ab
 hac difficultate expedire velle videtur

* cit. loc.
pag. 227.

Turnelius; Aiterium*; "In priori Epistola Aga-
 "thonem loqui de facto non de jure possibi-
 "li. Nusquam à tramite vere traditionis
 "deflexisse Apostolicam et Romanam Eule-
 "siam, eum quidem affirmare; an verò ali-
 "quando deflectere possit, neque affirmare,
 "neque negare Agathonem.

Hanc responsionem mutasse videtur
 Turnelius à Nilo Cabasila Archiepiscopo
 Thebaloniensi, graeco, et Schismatico saeculi
 XIII. Scriptore; qui huius Agathonis testimonio
 respondens: "De praeterito loquitur;" tempore
 locutus est, futurum non inclusit. Sed
 eam proorsus explodere videntur ipsamet Aga-
 "thonis verba, qua perpetuam Summorum
 Pontificum infalibilitatem aperte innuntiat;
 cum enim hanc Romanorum Pontificum
 fidei infalibilitatem ab illo Evangelii textu
 quem supra Capite II. expendimus, repetat,
 non videtur ut huius Christi sententia potius
 de ipso Agathone aut eius praecessoribus,
 quam

* De primatu
Cape.

quam etiam Susepioribus intelligi debeat.
Et verò, quid aliud, quam omnimodam et
perpetuam Sedis Apostolicæ in fide indefecti-
bilitatem, declarant hæc ipsius Sancti Ponti-
ficius verba, quibus ait, Sedem Apostolicam
inlibatam sine tenus, id est usque ad finem
mundi, vel, ut alii legunt, fide tenus per-
manere.

43. Hinc huius sue reponitionis infirmita-
tem ultro pervidens ipse, Turnelius, ad Senio-
ra se convertit, atque "Concedimus ultro: in-
quit" Romanam Eclesiam nusquam hære" * *ibid.* p. 228.
"Sim Douise, imò nec ejus Pontifices, cum
"En Cathedra adhibitis conditionibus antea
"expositis, pronuntiarunt; errare verò idos
"pope, et aliquando errasse, ut privatos Docto-
"res, negare non potuit Agatho, cum non igne-
"rant in hoc ipso Sexto generali Concilio Damna-
"tum fuisse Honorium, ob errorem Monotheli-
"tatum, in quem profectò non iniegit, si
"Eclesia Romana, cui præerat traditionem
"Sedulo ac diligenter exauspisset, eamque
"accuratè sciurus fuisset."

44. En compendio quasi ea omnia, quæ nos
adversus Meldensem disputavimus. Ad
quid proinde opus est Turnelio tot imple-
re paginas, ut nobis Papam errori obnoxium
exhibeat, quando momento quasi, sua om-
nia ipsius improbet, nostramque sententiam
ultro amplecti videatur? Nos enim,
quod per nostra dicta patet, non alia ra-
tione Pontificem infallibilem prædicamus,
quam cum En Cathedra loquitur; id est cum
maturâ et seriâ deliberatione, expensis ad
Sacram

Sacram Scripturam momenti, consultâ propria, imò, ubi nempe in quaestionis difficultas expetit, aliarum Ecclesiarum traditione, quaestionem aliquam definit, atque velut de fide credendam toti Ecclesiae proponit, quod ipse Turnelius huc statuit. At si ibi fides, quò Gallicani Clerici an 1682. Declaratio abibit, quò ad hoc ut Papa iudicium in huiusmodi fidei quaestionibus irrefragabile sit, et nulli errori obnoxium, in super aliarum Ecclesiarum consensum requirit, id videtur ipse Turnelius. Nos interim ei gratias referimus, quò momento saltem ad nostras partes auerit.

* ibid.

45. Adit quidem*, quòd "si, cum Agatho
"dicit, Romanos Pontifices semper fratres
"huos in fide confirmasse, id ad historiae veritatem
"severius examinetur, non ita certum
"et exploratum omnibus videatur, ac aperit
"Agatho. In exemplum deinde adducit
"Liberium, Vigilium et Honorium Pontifices,
"quos constat, fratres suos non semper in
"fide confirmasse. Sed prout ut cum
"Melvensi hunc S. Pontificem faveris aut
"mendacii arguat, quin potius eum seum
"ipso conciliari posse, dicit, "Si nempe dicamus, pin-
"quit, id eum loqui de Pontificibus Ex Ca-
"thedra prominentibus, non verò de Pontificibus,
"ut privati Doctoribus proprioque
"motu de fide loquentibus, quos à vero ali-
"quando recessisse, vel ipso, quòd pro oculis
"habebat, Honorii exemplo, dissimulare non
"poterat Agatho. Haec deinceps Turnelius,
"qua omnia nostra sententia optime conveniunt.

* ibid.

46. Attamen, quò in Epistola ad Concilium
Oecumenicum

Oecumenicum nomine sui Concilii profert
 Agatho, prædicanda videlicet esse ea, quæ
definierat, ut certa et immutabilia; non
 urgere contendit idem Turnelius. "Non enim
 inquit;" hæc dicit Agatho, propter infalli-
 bilitatem, quam sibi arrogaret, sed propter
 certitudinem ac veritatem dogmatis, quod
 expliata fide creditum semper fuerat, in
 Occidente præsertim post Concilium Late-
 ranense sub Martino I. quodque maxima
 pars Orientalium admittabat. Deinde
 quamquam noluerit Agatho suam dis-
 ciplinam et ad examen revocari sententiam, nihilo-
 minus accurate à Synodo discussa fuit,
 nec prius recepta, quam iudicata fue-
 rit consentire cum fide catholica.

47. Sed quid? ergo Turnelio tam an-
 gustas mentis vias, ut quæ paucis ante
 lineis protulerat, jam modo memoria exiit,
 derint? an non conserat Romanos Con-
 tifices tum esse infalibiles, cum ex cathedra
 loqui perhibentur, id est, cum sedulo ac
 diligenter exussa Eclesiæ Romana traditione
 adhibito consilio et consensu ejusdem, fidei
 questionem definiunt? Quis ergo
 hæc ab Agathone remouet infalibilitatem,
 quem tamen constat ea adimplese, quæ ad
 idam ipse Turnelius requirit? Quod si
 dictorum horum inuicem, nihilominus
 hæc S. Pontifici eandem iterum denegat, saltem
 Martino I. et illius Lateranensi Concilio eam
 relinquere debet; quippe sub eius fide
 Agathonem

* ibid.
 pag. 229.

meminit; sed non ut ab eo definitorum horum
 immutabilem certitudinem auipiat, quippe
 quam à Christi promissione, necnon traditio-
 nis monumentis repetit, prout ea, quae ex
 ipso adduximus, testimonia declarant, sed
 potius ut memoratis Synodi VI. Patribus magis
 palam faceret, Eclesiam Romanam Scelerisque
 Apostolicam cunctis orbis Catholici Eclesias fidei
 regulam semper praescripsisse ac dedisse. Ver-
 um ut Turnellii gallicorumque principis infi-
 stamus; certum est, Lateranense istud
 Concilium sub Martino I. celebratum provin-
 ciale duntaxat fuisse: At Concilia provin-
 cialia, et si eis praesideat Summus Pontifex, ex
 gallicanorum Theologorum sententia non
 tamen sunt inreformabilia, nec illorum de
 fide definitiones obligant, nisi eis Eclesia
 consensus assenserit. Ergo ex illorum aucto-
 ritate, quae etiam ipsius Turnellii sententia ac opi-
 nione, post laudatum Lateranense Con-
 cilium non poterat adhuc dicere Agatho,
 definitionem suam tanquam certam et
 immutabilem esse predicandam.

49. Quod si maxima pars Orientalium
 illud de duplici Christi voluntate et opera-
 tione Dogma jam admiserat; ad quid ergo
 necessarium fuit cogere Concilium VI? Sed
 nos dicemus: Ut nempe ibidem Agatho-
 nis immutabilis sententia executioni man-
 daretur, atque majori, quod ajunt, pompa
 et apparatu rebelles accerentur ac damna-
 rentur; non verò, quod desperam quidem,
 contemderet huiusmodi videtur Turnellius, ut illa
 demò in examen vocaretur.

Nicolaus

* ab an. 858. 50. Nicolaus I. singulis ferme epistolis suprema
ad an. 867. Sedis Apostolica et S. Petri Successorum auctori-
tatem inculcat. Nos hie unicum ex Epistola
ipsius citava, que est ad Michaelem Imperato-
rem, transcriptum locum adducimus, ubi Apo-
stolica Sedis privilegia, summorum Pontificum
infalibilitatem nempe, et supra Concilia
etiam Oecumenica auctoritatem Solide tue-
tur. Hic ergo inter alia Imperatorem

* Bui to. 3. adloquitur*: "Ecclesia Romana privilegia,
part. 1. p. 690. a. "Christiane in beato Petro firmata, in Ecclesia
"ipsa disposita, antiquitus observata, et a
"sanctis universalibus Synodis celebrata, atque
"a cuncta Ecclesia jugiter venerata, nullatenus
"possunt minui, nullatenus infringi, nullate-
"nus commutari, quoniam fundamentum,
"quod humanus non valet amovere conatus;
"et quod Deus statuit, firmum validumque
"confistit. Ideoque potissimum peccat,
"qui Dei ordinationi resistere tentat. Pri-
"vilegia, inquam, istius Sedis vel Ecclesia
"perpetua sunt, divinitus radicata, atque
"plantata sunt: infringi possunt, transferri
"non possunt, trahi possunt, evelli non possunt;
"que ante vestrum Imperium fuerunt, et
"permanent: Deo gratias: hactenus idibata,
"manebuntque post vos, et quousque Christia-
"num nomen predicatum fuerit iba subsiste-
"re non cessabunt immutabilia..... Nam
"et inter cetera is, per quem vobis praeipue
"ista sunt privilegia collata: Tu aliquando
"conversus, audivit a Domino, confirma fra-
"tres tuos.

Hic

51. *Heu subdit Turnelius**, atque ex hoc ^{to. 2. q. 5.} ^{a. 3. p. 254.} *Nicolai testimonio aliud non elicit, prater pra-*
minentiam Romanae Sedis supra ceteras,
quam ultro ipse fateatur. "Nec te moveant,
addit ille, "ista Nicolai verba, qua subjun-
git Bellarminus: Inter cetera is per quem f.
"Namque si, qua sequuntur, non siluisset
"Bellarminus, aperte pateret, Nicolaum non
"loqui de confirmatione, qua oritur ex dono
"infidelis iudicii seu doctrina, sed ex conversio-
"ne a peccato. Siquidem, pergit S. Pontifex,
"et ideo in culpam incidit: Petrus nempe,
"ut sciret, qualiter aliorum infirmitati
"miseri deberet.

52. Verum notare debuit Turnelius, Ni-
 colaum non ex isto solo Scripturae textu
 Tu aliquando conversus p. sua Sedis privilegia
 conuere, sed quod idem ceteris duntaxat mo-
 numentis adnumeret, inter cetera. Deinde
 confirmationem fratrum, quam Christus
 Petro et eius Successoribus commendavit ac
 precepit, non dicimus oriri ex dono infeli-
 bilitatis iudicii seu doctrina, sed potius pa-
 rare Domini istud, atque esse veluti illius
 causam: aperimus enim, ex eo, quod Roma-
 ni Pontificis sit, ceteros in fide confirma-
 re, quod id munus ex aequo proest prestare
 possit, necessarium omnino esse, ut in suis
 fidei iudiciis indefectibilis sit; qui enim,
 quod alibi iam inuicavimus, ceteros con-
 firmare posset, qui titubaret ipse p.

53. Denique si confirmatio illa necessario
 tanquam causam et principium profectione,
 et conversionem a peccato, sequeretur, nullum
 Papam

Papam posse aut debere ceteros in fide con-
firmare, nisi prius ipse publice deliquerit,
atque peccati sui maculam publica peniten-
tia eluisset. quod quam absurdum sit dicere,
vel ipse Turnelius videt.

54. De Ignatio Patriarcha Constantinopo-
litano hū agebat Nicolaus, cuius Sedem Theo-
tius, illō per vim expulso, iniquē occupa-
verat. Digressionem igitur ad dūto locū
facere videtur S. Pontifex, ostenditque, summi
Pontificis epe, aliorum infirmitati misereri,
cujus exemplum haberetur in Petro, quem in
Christus in culpam labi permisit, ut nonne
sicut, qualiter aliorum infirmitati misereri
deberet. Hinc misericordiam Romanorum
Pontificum commendat Nicolaus, non infalli-
bilitatem; nec ea refert ad priora, utpote,
qua finitis ac diversis temporibus contineantur.
Id utique animadvertisset Turnelius ipse,
si cetera, qua passim in memorata Epistola
de sua Sedis privilegiis commemorat lauda-
tus S. Pontifex, vel obiter expendere voluis-
set. Nos pauca hūc subjungimus.

55. Sic ergo ulterius Imperatorem adloqui-
* pag. 699. b. tur Nicolaus*: "Non ergo dicatis, non equis-
"vos in causa pietatis Romano lulefia, qua
"collecta Conilia sua auctoritate firmat,
"sua moderatione custodit. Unde quorundam
"eorum, quia consensum Romani Pontificis
"non habuerunt, valetudinem perdidērunt.

* pag. 692. a? ..... * Quoniam cum secundum Canones,
"ubi est major auctoritas, iudicium inferiorum
"sit deferendum ad dissolvendum scilicet, vel
"ad roborandum: patet profecto Sedis Apostolicæ,
"cujus auctoritate major non est, iudicium
da

na nemine fore retractandum, neque cuiquam
licere de eius iudicare iudicio. Siquidem ad
idam de qualibet mundi parte Canones appella-
ri voluerunt, ab illa autem nemo sit appella-
re permittus. Inuta quod et Bonifacius,
atque Gelasius Sanctissimi Praesules, non suis
ad inventionibus, Sed Eusebio Romano con-
suetudinem non ignorantes dicunt.....
adducit deinde horum SS. Pontificum tes-
timonia, quae nos supra retulimus.*

* hie n. 13
et n. 21 p.

Quid ad haec Turnelius? profecto silet.
forte nimis levia videntur, nec proinde
attendenda; vis tamen Nicolaus Lyre-
mam et infallibilem Romanorum Pontificum
autoritatem aperte stabilire videtur.

56. Joannes Papa VII.* Epistola ad Petrum
Comitem, in qua eum hortatur, ut Michae-
lem Bulgarorum Regem ad Romanam Eusebia
gremium revocet, haec inter alia scribit:
"Sanctam Romanam Eusebiam, Beatus Ce-
trous in hac fide fundatam Domino conspe-
xit, et dedidavit..... Hanc itaque fidem sug-
gere semper, et suade, Charissime, pro Regi-
stis; hanc non alibi praecipue quaerere,
nisi Roma, ubi plantata est, et radicata
a Beato Petro..... quoniam sicut aqua man-
quam potest alibi tam munda, vel tam
limpida, quemadmodum in fonte, unde ori-
ginem protrahit, inveniri, ita et fides man-
quam omnino poterit alibi tam pura, vel tam
unita reperiri, sicut in Eusebia nostra viva,
viva, ubi eam non levis pestilentia, quibus li-
stigiosa mulier, id est haeretica probitas, con-
paratur"

* ab an. 872.
ad an. 882.
* Bui. to. 3.
part. i. pag.
946. b.

"paratur: Sed ibi polorum Caviger ubertim
 "et purissime congregavit, qui ex ipso fonte vivo
 "hanc coelitus hausit, et limpidissimam confes-
 "sandam mandavit.

Et ad ipsum Michaelem Regem; "Ce-
 * Bin. ibid. pag. 946. a. "dimus autem si inquit: "quod jam nos non
 "lateat, nunquam Apostolicam B. Petri Sc,
 "dem ab aliis Scribis reprehensam, cum ipse
 "alias omnes, et praecipue Constantinopolita-
 "nam saepissime reprehendens, aut ab errore
 "liberaverit, aut certe in his, qui resipiscere
 "noluerunt, sententia sua iudicio condemnas-
 "verit..... Convertimini igitur ad Beatum
 "Petrum Apostolorum Principem, qui primus
 "cognovit et confessus est filium Dei, qui
 "oves Domini regendas accepit, et ut has ad
 "aeterna pasua vita introducere popet, et hic
 "ligandi solvendi que potestatem, et ibi refe-
 "randi eis claves coelstis regni promeruit.

Item ad Episcopum Arelatensem
 * Bin. ibid. pag. 953. a. scribens: "Si qua si inquit: "inquisitio de fide,
 "vel fortasse aliarum rerum inter Episcopos
 "causa emerferit, quae discerni difficilius popet,
 "collectis duodecim Episcopis ventiletur, atque
 "decidatur: Sin autem decidi nequiverit, dispu-
 "tatione ad nostrum iudicium referatur.

* aban. 1049
 a dan. 1055. 57. Leo IX* in Epistola ad Michaelem Con-
 stantinopolitanum, et Leonem Acedanum
 Episcopos, haec eloquitur: "Taliter Sancta
 * Bin. to. 3. part. i. pag. 1097. b. "Eulefia super petram, id est, Christum, et
 "super Petrum, vel Cepham filium Joannis
 "aedificata, quia inferi portis, Disputationi-
 "bus sicut Haeticorum..... nulla tenus foret
 "Superanda

"Suscipienda, sic pollicetur ipsa veritas..... Porta
"inferi non prevalent adversus eam. cuius
"promissionis effectum se precibus impetrasse
"a Patre, idem filius protestatur dicendo ad
"Petrum: Simon ecce Sathanas expetivit vos,
"ut cribret sicut tritium: ego autem rogavi
"pro te, ut non deficiat fides tua: et tua aliq
"quando converfus, confirma fratres tuos. Erit
"ergo quisquam tanta dementia, qui oratio,
"nem illius, cuius velle est posse, audeat in
"aliquo vacuum iudicare? Nonne à Sede
"Principis Apostolorum, Romana videlicet
"Ecclesia, tam per eundem Petrum, quam per
"successores suos reprobata et convicta atque
"excommunicata sunt omnium hereticorum con
"munita, et fratrum corda in fide Petri,
"que hactenus nec defecit, nec usque in fi
"nem deficiet, sunt confirmata?

Epistola vero ad Petrum Antiochenum
Episcopum: "Siquidem si inquit, ab Apostoli, ^{Prin. lid.}
"ca Sede nostram Apostolicam Sedem consulen, ^{pag. 1106. C.}
"do, perpendimus tuam dilectionem nolle
"deviare à Dominio, et omnium Sanctorum
"Patrum concordia Decreto, quo inviolabili,
"ter unitis in toto orbe terrarum Ecclesiis
"Sancta Romana, et Apostolica Sedes Caput
"proponitur, ad quam maiores causa om
"nium Ecclesiarum definienda referantur.
"Sic omnia veneranda Concilia, sic Leges hu
"mana promulgant, sic ipsa Sanctus Sancto
"rum, Rex Regum, et Dominus Dominan
"tium

*trium confirmat, quatenus ibi principalis
 »dignitatis, et totius Ecclesiasticae disciplinae
 »venerabilis apex praeulgeat, et praecellat,
 »ubi ipse vertex atque cardo Apostolorum
 »Petri carnis suae beatam resurrectionem
 »in novissimo die expectat. Nimirum solus
 »est ille, pro quo, ne deficeret eius fides,
 »Dominus et Salvator aperit se rogasse dicens:
 »Simon, Simon, ecce Sathanas expetivit
 »vos, ut cribraret sicut tritium: ego autem
 »rogavi pro te, ut non deficiat fides tua:
 »et tu aliquando conversus confirma fra-
 »tres tuos. Qua venerabilis et efficax
 »oratio obtinuit, quod haec fides Petri
 »non defecit, nec defectura creditur in tho-
 »no idius usque in saeculum saeculi; sed
 »confirmabit corda fratrum variis conue-
 »tienda fidei periculationibus, licet usque
 »nunc confirmare non cepit.

58. Ad summum huius S. Pontificis testimo-
 *to. 2. q. 5. a. 3. p. 256. nium respondet Tronelinus: »Duo in ido-
 »contineri. 1.º Petram, supra quam aedi-
 »ficata est Ecclesia, esse et Christum, et Pe-
 »trum: quamquam diversa ratione: 2.º
 »Ecclesiam, adversus quam portae inferi
 »nunquam prevalebunt, et pro qua ora-
 »vit Christus, cum dixit Petro: Ego rogavi
 »ne deficias fides tua p. Ecclesiam, inquam,
 »illam non esse singularem duntaxat Ro-
 »manam, sed universalem. 3.º Adde,
 »inquit: »verissimum istud esse, fidem Be-
 »tri nunquam esse defecturam, quia fides
 »Petri verè fuit, et quidem totius fides
 »Ecclesia

"Eulefia, qua nunquam in se deficiet. Eam
"etiam nunquam defecturam in singulari
"Sede Romana existimat Leo, cum aliis
"bene multis; idque si et officaria oratio,
"nis Christi.

Hoc Turnelius, quibus post aliquan-
tam, ut vides, tergiversationem, tandem
lovi claritate victus ultro fatetur, S. Leo-
nem censuisse, fidem Petri in singulari
Sede Romana, adeoque ipsis Summis Pon-
tificibus, nunquam defecturam, idque
cum aliis bene multis. Adhuc nos,
id censuisse S. Leonem non modo cum bene
multis, sed cum omnibus omnis aetatis
Patribus ac Doctoribus.

Sed ut Regius et Emeritus Professor
noster Secundo loco, ubi contendit Christum
orasse pro Eulefia Universalis, maneam
profert hanc Christi Sententiam, Euro,
gavio. et ex ea abesse vult minima
etiam haec duo vocabula pro te? nem-
pe quia integre reddita Sententia rebus
his minus apta videbatur.

59. Quantum ad secundum Laudati
S. Pontificis testimonium suffiat Turne-
lio ineptas aliorum responsiones retulisse
et ad unam usque refutasse*. 1^a cert; age, * loc. cit.
re hui S. Leonem de Romana Sede non. pag. 255.
De Pontifice, quod quidam contendit
Illustrissimus Melvonsis*. "Verum * part. 2. l. 15.
inquit Turnelius: "quid de ista distinctio, cap. 10. pag.
"ne sentiamus, supra exposuimus. Nos 342.
"quoque una cum ipso haec de re mentem
nostram

nostram hujus nostri Operis Capite I.
aperuimus.

Co. 2^a. Inde colligi Romana Ecclesia
infallibilitatem passivam duntaxat, non
activam. * Turnelius
loc. cit. » At si inquit ipse: » via in-
» telligitur, quæ fieri possit, ut Romana
» Ecclesia infallibilis sit in retinenda fide,
» non vero in ea docenda: si quidem si hæc
» sim docere illa posset, hæc dubie. Si do-
» cendo à fide deficeret. Nos cum Tur,
» velio sentimus, atque insuper ad ipsum
» S. Leonis testimonium provocamus, ex
» quo liquet, non ipsi de sola fide passiva
» Romana Ecclesia, sed de activa duntaxat
» fuisse sermonem.

Co. 3^a. Quod Sedis Apostolica Fides nunquam
deficere possit, quamdiu illa pro-
muntiat tanquam unitatis et communio-
nis Catholica centrum. * ibid. » Verum si in-
» quit Boepe laudatus Turnelius: » egerunt
» alii cuilibet particulari Ecclesia istud
» commune est, ut à vero aberrare non
» possit, quamdiu toti Ecclesia indivulsa
» adheresit: quia scilicet non alia tunc
» est illius, quam Ecclesia totius fides. De-
» inde si Romana particularis Ecclesia,
» quatenus centrum est unitatis et com-
» munionis Catholica, omnium Ecclesiarum,
» que veluti totidem ~~lineæ~~ lineæ in centro
» coadunantur, et colliguntur, consensum
» includit: ergo consensus ille necessarius
» est, nec posset denegari; ergo planè inuti-
» lis ac illusoria Cleri Gallicani Declaratio,
» qua

„qua consensus postulat, qui necessarius est,
 „nec abesse unquam potest, nec merito re-
 „cusari. Adhuc nos, quod Sedes
 Apostolica, seu Romanus Pontifex in fidei
 et morum questionibus semper tanquam
 unitatis ~~centrum~~ et communionis Catho-
 licae centrum, ad quod cetera Ecclesia omnes,
 velut tot linea, referri debeant, atque
 doctrina uniri; neque de isto, quem Cleri
 gallicani Declaratio ineptè postulat,
 Ecclesia consensu vel minimum quid me-
 minerit S. Leo.

62. „Denique alii respondent si inquit
 Turnelius * / „ id, quod ait Leo IX. verapè * ibid.
 „Christum pro solo Petro orasse, non sic in-
 „tellegendum esse, quasi ceteros vellet ex-
 „cludere, sed istud ad totam Ecclesiam re-
 „ferendum esse, quae in Petro representaba-
 „tur.

Sed ~~omnino~~ ~~omnino~~, quod S. Leo hujus re-
 presentationis non meminavit in abata
 Epistola, certum est, idum loqui de Se-
 de Apostolica, seu Romanis Pontificibus,
 quemadmodum ex illius verbis liquet.
 Nec Turnelium seu illos alios. juvant ea,
 quae nos ex hujus S. Pontificis ad Michae-
 lem Constantinopolitanum et Leonem
 Aedranum Episcopos retulimus Epistola.
 quippe ea quibus, ipso ultro fatente,
 manifestè habetur, existimasse Leonem,
 Petri fidem nusquam in singulari Sede
 Romana defecturam.

Deinde, jam supra Capita II. et III.
 ostendimus, Summorum Pontificum
 indefectibilitati

indefectibilitati nihil omnino obesse, et si
dicatur Petrus Eulogiam representasse,
quando Christus, ne eius fides deficeret, oras-
se dixit; nam et Summi Pontifices Eulo-
giam ipsam representant, quemadmodum
Petrus eam representavit, tanquam Ca-
pita iudicet.

*aban. 1073.
ad an. 1089.

63. De Gregorio VII. non opus est, ut vel
quidpiam dicamus; certum quippe est,
cum Sedis Apostolica jura non modo in
Ecclesia Suprema spiritualis potestatis, sed
limites stare iussisse, sed ad principum
temporaria extendi cupivisse.

*aban. 1148.
ad an. 1206.

64. Innocentius III. Epistola ad Episcopo-
m Arclatensem: "Majores inquit." "cau-
Elem. theol. 2a pars. articulos fidei contingentes
c. 9. p. 275. a." "ad Petri Sedem referendas intelliget, qui
"novit pro eo Dominum rogasse, ne deficiat
"fides eius.

*aban. 1148.
ad an. 1206.

Item Epistola ad Patriarcham Constanti-
nopolitanum, "Pro eo inquit." "Dominus
"orasse fertur, inquit, in articulo passionis,
"Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides
"tua. Et tu aliquando converfus confirma
"fratres tuos. De hominibus manifeste
"quod Successores ejus a fide catholica nulli
"unquam tempore deviant, sed revera,
"sunt magis alios, et confirmarent etiam
"hesitantes, per hoc sic eis alios confirmant,
"si potestatem indulgens, ut alios impone-
"ret necessitatem obsequendi.
65. Hic responsionis loco Tronellius duo
ejusdem

ejusdem Innocentii III. testimonia obijit.
inquit habetur sermone 3° de consecratio-
ne Pontificis, ubi sic ait: "In tantum ^{apud Turn.}
"mibi fides necessaria est, ut cum de iate ^{to 2. q. 5. a. 3.}
"ris peccatis solum Deum iudicem habeam, ^{pag. 254.}
"propter solum peccatum, quod in fide com-
"mittitur, possem ab Ecclesia iudicari.

2us legitur in Epistola ad Philippum
Regem Francorum, ubi rogatus de vinculo
conjugali dissolvendo sic respondet: "Si super ^{lib. 3. ep. 104}
"hoc absque generali deliberatione Concilii de ^{apud Turn.}
"terminare aliquid tentarem, preter ^{loc. cit. p. 258.}
"divinam offensam, et mundanam infamiam,
"quam ex eo possemus incurrere, forsitan ordinis
"et officii nostri periculum immineret; cum
"contra premissam veritatis sententiam, no-
"stra non possit auctoritas dispensare.

"Qui ita scribit inquit hic Turnelius,
"procul dubio agnosuit Concilium generale
"superiorem habere auctoritatem, nec se ab
"omni evadendi periculo tutum ac securum ar-
"bitratur.

66. Nos in primis testimonio desumpto ex
serm. 3. de consec. Pontif. aliud ~~oppositum~~ oppo-
nimus non longe ab illo distitum; legitur
quippe in ipsius sermone 2. de consec. Pontif.
Max. Sic ergo ibidem loquitur Innocen-
tius: "Nisi enim ego solidatus essem in fide,
"quomodo possem alios in fide firmare?
"quod ad officium meum nositur specialiter
"pertinere, Domino protestante; Ego, in-
"quit, rogavi pro te Petre, ut non deficiat
"fides

"fides tua, et tu aliquando conversus con-
 "firma fratres tuos. Rogavit, et impetravit:
 "quoniam exauditus est in omnibus pro sua
 "reverentia. Et ideo fides Apostolica Sedis
 "in nulla unquam turbatione defevit, sed
 "integra semper et illibata permansit: ut
 "Patri privilegium persisteret inconvulsam.
 Qui ita scribit, procul dubio se ab omni
 errandi periculo tutum ac securum & abi-
 tratus, nec ullam auctoritatem se superio-
 rem agnoscat.

By. Jam in forma Respondemus. Et
 quidem quantum ad iudicium; Capite I. huius
 operis à nobis jam statutum est, Roma,
 nunc Pontificem, ut Doctorem priva-
 tum, privatamque personam, in errorem
 et heresim prolabi posse. Quodni etiam
 huiusmodi unquam, dum eo casu et sensu
 ab Ecclesia iudicari quoque posse. At
 ut Doctorem publicum et universalem to-
 tius Ecclesiae Pastorem, qui eidem quidquam
 velut de fide videndum proponat, errare
 posse, cum ipso Innocentio III. reliquisque
 Summis Pontificibus, necnon tota retro an-
 tiquitate negamus, adeoque tunc ab
 Ecclesia etiam universa iudicari non posse
 tremur. Priori ergo sensu intelligen-
 dus est Innocentii locus à Tusnelio relatus,
 non posteriori. Et profecto non satis
 mirari possumus, quod Carbonicus noster
 hunc istius Pontificis locum audeat huius
 nobis obijcere, quem tamen ipse, eodem, quem
 modo recensuimus, ratione, ad nihil facer-
 re, alibi ultro fatetur.

* loc. cit.
 pag. 198.

Ad

68. Ad 2um: Ibi agebatur de dispensatione aliqua, qua juri naturali repugnabat. Philippus quippe, abjecta Ingelburga legitima uxore sua, Mariam Duci Meriana filiam superinduxerat; et ab Innocentio Pontifice expetebat, ut divortium istud, incestuosasque nuptias suas ratas haberet.

Nunc dicit nobis Turnellius, nunc arbitretur potuisse Concilium generale in ejusmodi divortio et nuptiis dispensare? Non, utique respondet ille; in iis enim, quae juri naturali repugnant, nec Concilium etiam oecumenicum, nec Papa, nec denique tota Ecclesia dispensare potest.

Bene; si ergo ita est, ex ipsius sententia neque ipsum Concilium oecumenicum, nec ipsa universa Ecclesia erit infallibilis. Non alia namque ratione contendit ipse, Innocentium Papam agnovisse se fallibilem et Concilio inferiorem, quam, quia super sit, se hac occasione dispensandi auctoritatem non habere. At vero nec Concilium, nec tota Ecclesia hanc habet auctoritatem, indigne ultra data occasione, non levis ac ipse Innocentius III. agnosceret; ergo et fallibilis ipsa sit, sequere superiorem aliquem huius in terris agnoscat, ex Turnellii sententia reverse est.

69. At procul, ut Innocentius Philippi Regis legitimum dissolveret matrimonium, incestuosasque nuptias illius probaret, ut qui paulo ante Alphonsum X. Galliae et Legionis Regem, ob contractas cum propria Nepte Castella Regis Alphonsi

VIII. filiâ contra interdictum vulgâre, p^{er}trâs, sententia excommunicationis p^{er}cu^{er}erat, illiusque Regnum generali interdict^o concluserat.* Procul etiam, ut
 * Pagi gest. Sancto concluderet, id p^{er} se Concilium quamvis gene^{rale},
 to. 3. in Anno. pag. 164. quod potius contrarium omnino
 edit. Antuar. an. 1718. eum censuisse docuit eventus.

70. Sed dices; ut ergo ait Pontifex, sed non p^{er} se absque generali deliberatione Concilii, si ipsemet censuit, id quoque ex^{er}cere Concilii potestatem?

Respondemus, hic imprimis em^{er}uisse p^{ro} Pontificis prudentiam et mansuetudinem: lenitate quippè non severitate negotium istud perficere cupiebat. P^{ro}ia igitur hac economia uti voluit, ut sic necens moras, opportunam nanseretur occasionem Regem ad officium revocandi.

* Pagi. * Multis itaque scriptis epistolis eum, ut
 Ibid. p. 167. Seniores cogitaret adhortatus est; at cum nihil ita proficere se adverteret, Rexque in scelere obstinatus persisteret; missus a Pontifice in Gallias Legatus, qui coeptum de Regis divortio iudicium prosegueret. Cogitur itaque apud Divionem Concilium, in quo damnatus Philippus, Gallia interdicto conclusa: appellat Rex ad Curiam. Agitur dein Vienna alterum Concilium, ubi sententia in Regem publicata, et interdictum promulgatum; quod postea sub certis quibusdam conditionibus solutum est in Synodo Nigellensi ab Octavio Ostiensi Episcopo Cardinali, et Apostolica Sedis Legato, quia nempe Rex Mariam, quam legibus sine suo uxori superinducerat, dimissurum se

se promississet, aut jam dimississet. Tandem in Concilio Suesionensi, quod anno 1201. celebratum aperit Rigordus, post varias et longas multorum dierum disputationes et alterationes, longioris mora. tedio affectus Rex, recepta sponte legitima sua conjuge Ingelburga, summò manè infalutatis omnibus, inde recessit.

Quid hæc historia rebus Turnelii conseat, ipse viderit. Nos in eâ supremam agnosimus Innocentii Papa auctoritatem, prout ut arbitremur, in illâ quâpiam contineri, quod ejus infallibilitati adversetur.

71. Denique nusquam negavimus, Concilia interdum esse necessaria, cum videlicet ut alias causas huius omittamus, res, de quibus questio oritur, tot ac tantis difficultatibus implicata sunt, ut absque plurium apertu et consilio sine definiendi posse videantur. Infallibilitatem in fidei et morum questionibus definiendis Christus Summis Conciliis concessit quidem; at non, prout alibi jam infirmavimus, quæ prophetius oraculis imitatur, sed quæ mediis humanis perficiatur. Dat quidem Deus, qui omnia suaviter disponit, iisdem Summis Conciliis gratiam, ut cum fidei aut morum questionem definiunt, immoti sint; attamen vult, ut seria ac matura rerum discussio illorum definitionem precedat, ut Sacram Scripturam examinent, Traditionem evolvant, Episcopos et Doctores consulant, verbo, si opus sit, Concilia cogant. Et quid

quid haec ipsorum infalibilitati noceant, non videmus, nisi etiam ipsamet Concilia Oecumenica errori obnoxia pronuntiare velimus, quippe quae ea, quae modo de Summis Pontificibus proposuimus, media adhibent, prius, quam questionem aliquam definiant.

72. Sic ergo etiam Innocentius III. quamvis forte ignorasset, non prope Concilium generale Philippi Regis petitioni annuere, nihilominus potuisset dicere, se ultra divinam offensam non valere absque generali deliberatione Concilii aliquid super dicto Rege in eius favorem tentare, propter gravem questionis difficultatem videlicet; quin propterea vel minimum quid in illius infalibilitatis praevium inde inferri possit. Ades ut Turnelius huius operam paginas impleffe videatur.

Pluribus subsequentiis Romanorum Pontificum testimoniis adduendis super sedemus; eo quod apud omnes ipsosque adversarios nostros ultro in confesso sit positum, omnes deinceps Summos Pontifices pro suprema et infalibili in universam Ecclesiam Capite auctoritate Actisse:

